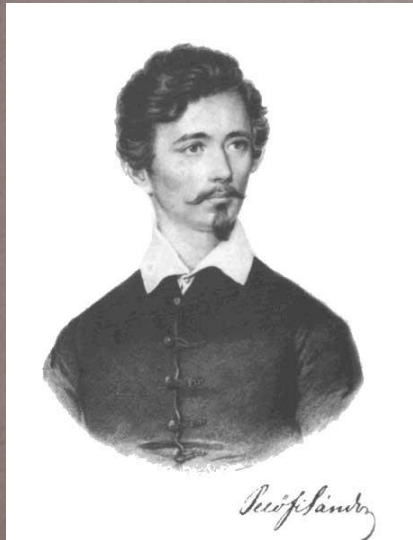
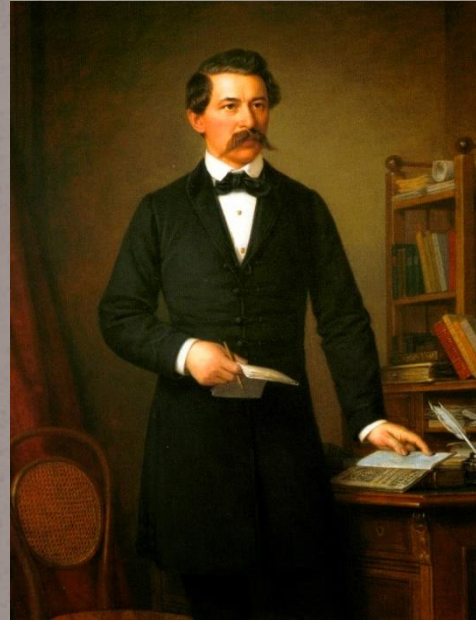

Arany János: Toldi

Előhang

Kit ábrázolnak a képek és hogyan kapcsolódnak a költőhöz?

A mű keletkezése

1846

*a Kisfaludy Társaság
Pályázatára*

Főhőse: *Toldi Miklós*

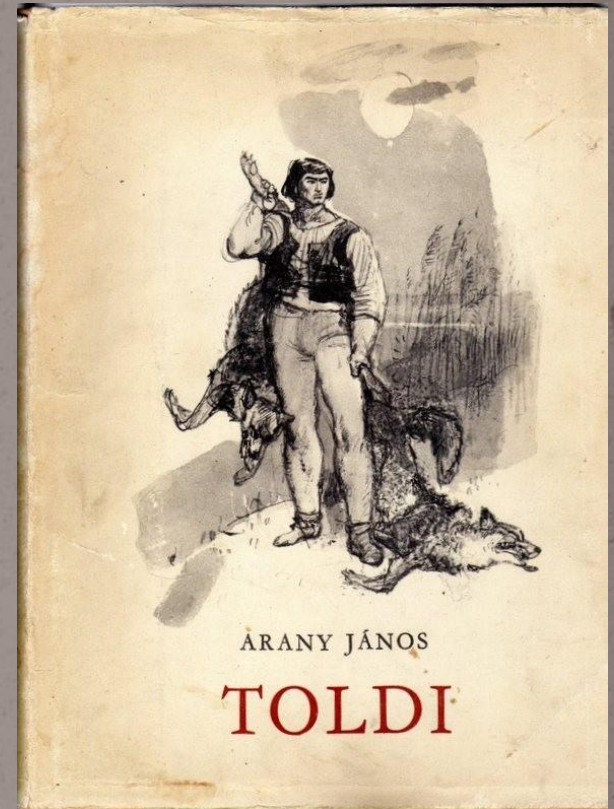
-XIV.század – Nagy Lajos király kora

Az író forrása: *- a nép elbeszélései*

- édesapja meséi*
- krónikák*
- Ilosvai Selymes Péter műve*

A pályázat eredménye Arany számára: *- fődíj*

- Petőfi barátsága*
- óriási siker*

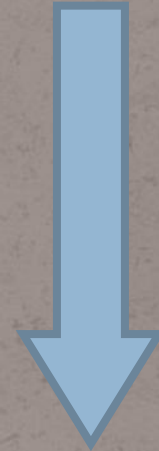
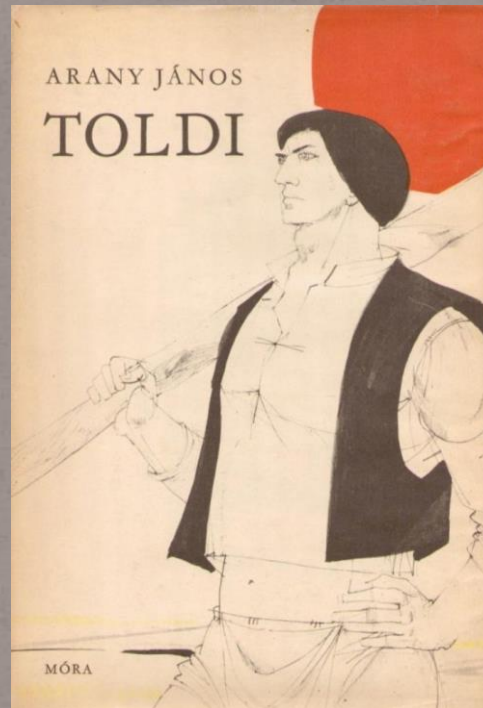

A Toldi műfaja:

Elbeszélő költemény

történetet mond el

verses formában

hosszabb terjedelmű
+ lírai elemeket tartalmaz

Toldi Miklós,
a történelmi hős

1. nap Nagyfalu és környéke

1.
fordulópont
Gyilkosság

2-4. nap Nagyfalu és környéke

5-7. nap Pest környéke és Buda

2.
fordulópont
Találkozás
az özvegyvel

Első epizód

8. nap Pest és Buda

Második epizód

3.
fordulópont
Anyai
segítség

9. nap Pest és Buda

„Dicső híre-neve
fennmaradt örökre.”

A cselekmény röviden

Toldi Miklós özvegy anyjával él. Miklós a munkásokkal együtt dolgozik, nem érezteti velük, hogy ő nemesi származású, ám rejtett álma, hogy vitéz legyen.

Testvére, György Budán él a király udvarában. Magát családjától magasabbra tartja. Ezt érezteti akkor is, amikor hazalátogat. Szócsatába keveredik a két testvér, a tettelegességet az anya előzi meg.

Miklóst György vitézei tovább piszkálják, és amikor sikerült kihozni a fiút a béketűréséből, akkor egy malomkövel véletlenül agyonüt egy vitézt. Önként menekült Miklós a nádasba, ahová Bence, a család hű szolgája követte.

A nádasban két farkassal verekszik meg. Buda felé indul, hogy álmát valahogy valóra váltsa. Egy temetőben találkozik egy özvegygel, akitől megtudja, hogy Duna szigetében egy erős cseh minden bátor magyar legény életét kiontja.

Szeretne kiállni ellene, de se pénze, se ruhája. Közben megmenti Buda népét egy dühöngő bikától, és ez erőt ad neki, hogy ki merjen állni a cseh vitézzel szemben.

Bence ismét megtalálja hű gazdáját, és átadja a száz aranyat, amelyet Miklós édesanyja küldött. Így minden adott egy bajvívásra. Eközben György próbálja öccsét befeketíteni a királynál.

A bajvívás győztese az ismeretlen vitéz lett, aki nem más volt, mint Miklós. Végül György elnyeri büntetését a királytól, Miklós vágyát pedig teljesíti a király.

SZÓMAGYARÁZAT

pásztortűz: a szabadban alvó pásztoremberek tüzei (így védekeztek az éjszakai hideg ellen), az esti órákban lángjuk melegénél és fényénél történetekkel szórakoztatták egymást

tenger pusztaság: végtelen, terméketlen síkság

ember-öltő: kb. 50 év

rémlik: úgy tűnik

szálfa-öklelés: lovagi torna, bajvívás rúdszerű fegyverekkel

Isten haragja: villám, mennykő

ember a gáton: olyan férfi, aki az akadályokkal bátran szembeszáll

szemfényvesztés: nemes csalás, varázslat

sarkantyú: gombban vagy éles fogakkal ellátott kis, forgatható korongban végződő fémeszköz, amelyet a lovasok a ló oldalához szorítanak

buzogány: rövid nyelű, tömör fémgömbben vagy szöges, görcsös bunkóban végződő régi fegyver

parittyá: hajítófegyver, két végén erős szíjra vagy zsinegre kötött kerek bőrdarab, amelyből nagy lendülettel megforgatott kő- vagy ólomdarabokat repítenek a célpont felé

kopja: lándzsaszerű szúrófegyver

pajzs: régi fém/fa védőeszköz, amelyet nyílvesszők vagy hegyes kézfegyverek döfései ellen használtak

Előhang

„Mostan emlékezem az elmúlt időkről,
Az elmúlt időkben jó Tholdi Miklósról...”

Ilosvai

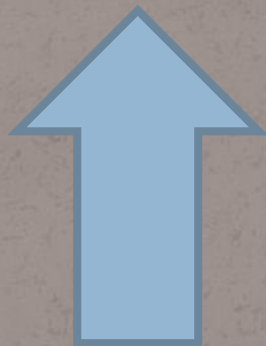
Mint ha pásztortűz ég őszi éjszakákon,
Messziről lobogva tenger pusztaságon:
Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem
Majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.

Rémlik, mintha látnám természetes növést,
Pusztító csatában szálfá-öklelését,
Hallanám dübörgő hangjait szavának,
Kit ma képzelnétek Isten haragjának.

Ez volt ám az ember, ha kellett, a gáton,
Nem terem ma párja hetedhét országon;
Ha most feltámadna s eljöne közétek,
Minden dolgát szemfényvesztésnek hinnétek.

Hárman sem birnátok súlyos buzogányát,
Parittyaköveit, öklelő kopjáját,
Elhülnétek, látva rettenetes pajzsát,
És, kit a csizmáján viselt, sarkantyúját.

„Mostan emlékezem az elmúlt időkről,
Az elmúlt időkben jó Tholdi Miklósról...”
Ilosvai

MOTTÓ

Rövid idézet a mű elején, mely fontos gondolatokat tartalmaz, segít a megértésben. Arany mottóit Ilosvai Selymes Pétertől idézi.

Célja: érdeklődés felkeltése, várakozás hangulatának megteremtése.

Előhang

Epikai történet:
Toldi Miklós
alakjának felidézése.

Arany az eposz
sajátságait vette
igénybe a Toldiban.

Előhang előre jelzi
hogy jelentős hősről
lesz szó a műben.

Toldi Miklós nemcsak
eszményi hős, a
nemzeti jellem példája.

Főbb vonásai:

- rendkívüli testi erő
- becsületesség
- érzelmi melegség
- öntudat és erkölcsi tisztaság

Hogyan fejezi ki a költő Toldi rendkívüli képességeit?

Megjelenése: „termetes növését”

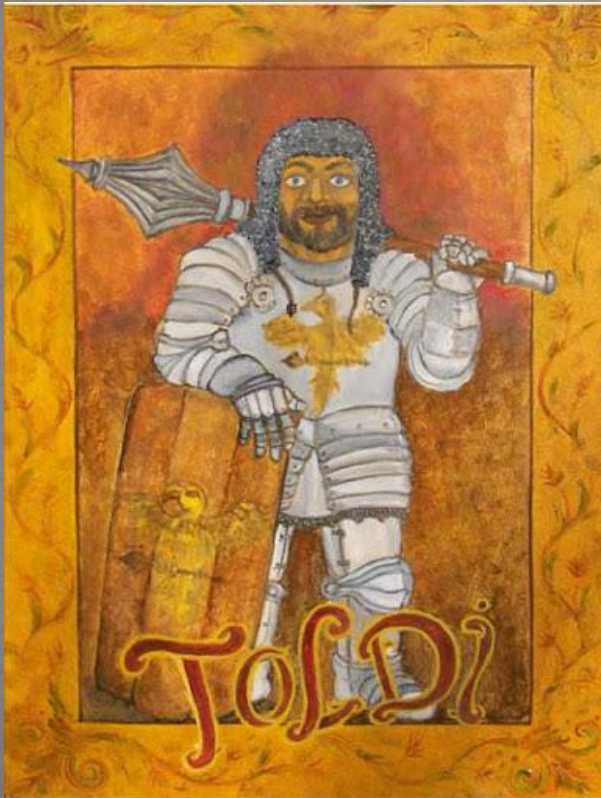
Hangja: „Hallanám dübörgő hangjait szavának”

Fegyvereinek bemutatása: „súlyos buzogányát, Parittyaköveit, öklelő kopjáját, rettenetes pajzsát”

A jelenkori emberekkel való összehasonlítás: „Nem terem ma párja hetedhét országon”

Toldi a nemzeti
egység
megtestesítője.

nemes is jobbágy

földbirtokos arisztokrata

parasztként él és dolgozik

a királyi udvarban lebzselő bátyja
elnyomása következtében

Összefoglalás:

- 1846-ban jelent meg.
- Arany János ezzel a művel szerzett hírnevet magának.
- *A Toldi* műfaja: elbeszélő költemény
- Az *Előhangban* felidézi Toldi Miklós alakját.
- Minden ének elején találunk egy idézetet Ilosvai Selymes Péter korábbi Toldiról írt szövegéből.
- Ennek célja a figyelemfelkeltés ← MOTTÓ
- <https://wordwall.net/hu/community/arany-toldi>

Közönöm a
figyelmet